



## Centar za pravnu pomoć ženama

Adresa: Mejdandžik 9; 72000 Zenica; BiH

Tel/fax: +387 32 402-049

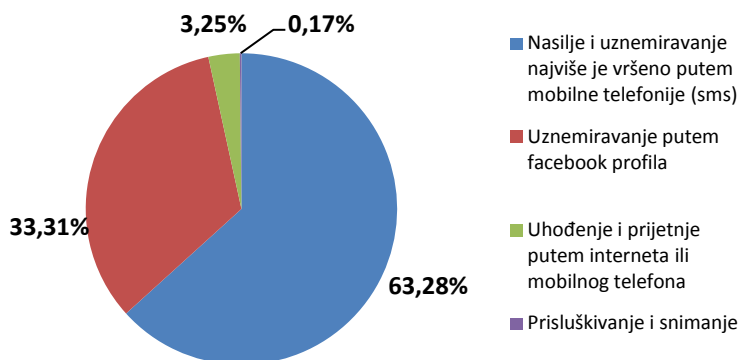
e-mail: [czppzz@gmail.com](mailto:czppzz@gmail.com)

Web: <http://www.cenppz.org.ba>

Podaci koji su korišteni u istraživanju nastali su na osnovu obrade podataka Centra za pravnu pomoć ženama (CPPZ) Zenica za period 01.01.2013. - 31.08.2014. U ovom periodu CPPZ je pružio 2168 pravnih usluga, od kojih je 68,54% bilo u oblasti porodičnog prava.

U toku 20 mjeseci **nasilje putem interneta i mobilne telefonije** je dozivila je ukupno 1.201 klijentica, ili 55,40% - što je **više nego svaka druga**. U odnosu na 12 mjeseci 2012. godine, gdje je to bila svaka četvrta, bilježimo porast. Ne možemo sa sigurnošću tvrditi da je u pitanju stvarni porast, jer dijelom je to i rezultat našeg većeg obraćanja pažnje i bilježenja ovih detalja iz izjava klijentica.

**Grafikon 1: IT sredstva i oblici nasilja**



Nasilje i uznemiravanje najviše je vršeno putem mobilne telefonije (sms poruke), i to u 760 slučajeva. Uznemiravanje putem facebook profila je prepoznalo 400 klijentica, uhođenje i prijetnje putem interneta ili mobilnog telefona 39, a prisluškivanje i snimanje 2.

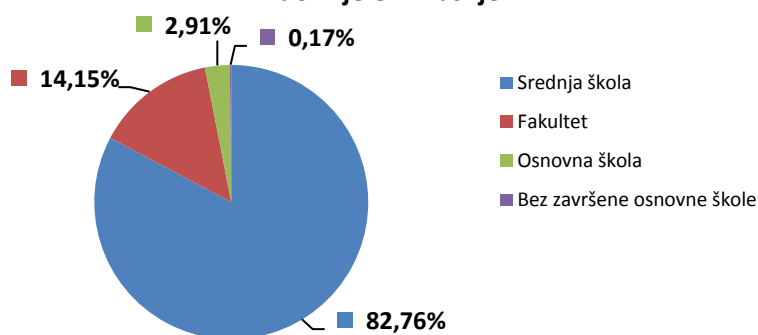
Nakon prijetnji putem sms poruka, ili poruka putem interneta, često su zlostavljači ostvarili svoje prijetnje nakon virtualnog prostora i u fizičkom prostoru.

I u toku 2013/14 godine **klijentice iz urbane sredine su više izložene uznemiravanju putem interneta**, dok klijentice iz ruralnog područja nisu bile izložene takvoj vrsti uznemiravanja, osim prijetnji sms porukama.

Klijentice koje su doživjele razna uznemiravanja putem interneta su starosne dobi od 27-45 godina. Primjećujemo takođe da je **uznemiravanje putem interneta češće i sa težim oblicima**

**kod žena mlađe dobi.**

**Grafikon 2: Stepen obrazovanja klijentica koje su doživjele IT nasilje**



Čest slučaj je da nakon prekida partnerske veze nasilnici „naprave“ lažne profile svojim bivšim partnericama i čine razne neugodnosti.

Kada pogledamo **stepen obrazovanja klijentica** koje su bile izložene ovoj vrsti nasilja, najviše ih je sa srednjom školom - njih 994. Ukupno 170 žena je završilo fakultet, 35 ima osnovnu školu, a dvije su bez završene osnovne škole.

**Slučaj za primjer:** Uhođenja putem kompjutera, neovlašten „upad” u kompjuter, špijunaža, psihološko nasilje putem fotografija.

Klijentica je stupila u kontakt s Centrom za pravnu pomoć preko sestre koja je zamolila da neka od nas dođe u stan kod klijentice kako bi razgovarale i pogledale opremu koju je muž duže vremena koristio za uhođenje. Bio je na službenom putu, tako da je to bilo izvodivo, a klijentica nije smjela doći u našu organizaciju jer se bojala da će je neko vidjeti i da bi, ako muž sazna, mogla zbog toga imati dodatnih problema.

U ovom slučaju ja sam bila na licu mjesta i vidjela sam se uređaje kojima se muž koristio jer je klijentica uspjela fotografisati i dokumentovati.

Nakon detaljnog uvida u dokazni materijal stekli su se uslovi za podnošenje krivične prijave. Međutim klijentica je odustala iz straha - jer je muž poznata ličnost u gradu i bivši je policijac.

### **Završna napomena:**

Za svaki prikupljeni podatak u oblasti IT nasilja svi predmeti iz 2013. i 2014. godine morali su se pročitati kako bi se našli elementi koji su fokus ovog istraživanja. Tek nekoliko mjeseci unazad podatak se bilježi u prijemnom listu klijentice, te je pretraga dijelom olakšana. Namjera je prilagoditi elektronsku bazu podataka kako bi se u budućnosti ovi pokazatelji lakše mogli izdvojiti.

Meliha Sendić,  
Zenica, Oktobar 2014